

ВПЛИВ КОЕФІЦІЄНТУ ЛОКАЛІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ КРИМУ

Розглянуто теоретичні підходи районування курортно-рекреаційних та туристських комплексів, запропоновані економістами. Виявлено основні фактори, що впливають на сучасний стан курортно-рекреаційних та туристських комплексів, до яких віднесено історичні особливості формування рекреаційного комплексу, політичні чинники і особливості національного планування. Запропоновано методологічний інструмент подальшого ефективного районування з використанням: індексу локалізації, індексу спеціалізації, коефіцієнта схожості галузевої структури, індекс середньогалузевої ефективності промислового виробництва обласних районів.

Ключові слова: економічне районування, санаторно-курортний, туристський комплекс, індексу локалізації, індексу спеціалізації.

Дышловой Игорь, Прохорова Ольга

ВЛИЯНИЕ КОЭФФИЦИЕНТА ЛОКАЛИЗАЦИИ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ КРЫМА

Рассмотрены теоретические подходы районирования курортно-рекреационных и туристских комплексов, предлагаемые экономистами. Выявлены основные факторы, влияющие на современное состояние курортно-рекреационных и туристских комплексов, к которым отнесены исторические особенности формирования рекреационного комплекса, политические факторы и особенности национального планирования. Предложен методологический инструмент дальнейшего эффективного районирования с использованием: индекса локализации, индекса специализации, коэффициента сходства отраслевой структуры, индекс среднеотраслевой эффективности промышленного производства областных районов.

Ключевые слова: экономическое районирование, санаторно-курортный, туристский комплекс, индекса локализации, индекса специализации.

INFLUENCE COEFFICIENT FOR EFFICIENCY LOCATION TOURISM DEVELOPMENT CRIMEA

Theoretical approaches zoning of recreational and tourist complexes, proposed by economists. Basic factors influencing on the current state of recreational and tourist complexes, which are classified as historical features of the formation of the recreation complex political factors and peculiarities of national planning. Offers a methodological tool to further the effective zoning using: index localization, index of specialization, the similarity factor sectoral structure index-average efficiency of industrial production of the region districts.

Keywords: economic regionalization, health resort, tourist complex, localization index, the index of specialization.

Постановка проблеми. Об'єктом дослідження регіональної економіки є територіальні аспекти соціально-економічної системи, функціонування територіальних підсистем національної економіки, їх окремих елементів і взаємодії між ними, а також механізми управління. У регіональній економіці як науки використовуються різні методи дослідження: програмно-цільовий, балансовий, нормативний, методи соціологічних досліджень, економ-математичне моделювання. За останні десятиліття якісний підхід до обґрунтування економічного районування, який раніше був єдиним, почав доповнюватися кількісним. Але більш точні методи кількісного аналізу стали впроваджуватися лише порівняно недавно. Особливе місце серед цих методів займає територіальне районування з використанням статистичних і розрахункових (на перспективу) показників регіонального аналізу.

Територіальне районування – поділ територій за ступенем прояву одиничного фактора або їх сукупності з метою раціонального використання та управління. Економічний принцип розглядає район як спеціалізовану частину єдиного народногосподарського комплексу країни з певним складом допоміжних і обслуговуючих виробництв. Економічна ефективність спеціалізації району повинна оцінюватися як з точки зору встановлення найдоцільнішого територіального поділу праці у масштабі країни, так і з точки зору найбільш продуктивного використання наявних в районі ресурсів. В Автономній республіці

Крим рекреаційний комплекс відіграє важливу роль в економіці регіону. Однак теоретичні підходи спеціалізації і диференціації курортних зон і туристичних центрів не знайшли ще належного місця у наукових дослідженнях економістів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Регіональна економіка туризму знаходиться в центрі уваги вчених, про що свідчать численні публікації: О.О.Бейдик [1], В.К. Євдокіменка [2], Н.М.Ветрової [3], Т.А.Ірисової [4], В.И.Колесник [5], Т.И.Ткаченка [6], Н.М.Сажневої [7], В.А.Подсолонко [8] та багато інших. Набагато менше робіт економістів, пов'язаних з питаннями районування в сфері рекреації і туризму: Л.Г.Луцьянової Л. Р. [9], Т.Л. Миронової [10], І.В.Зорина, В.А.Квартальнова [11], С.Ю. Цьохли, [12], І.Ф. Карташевської [13] та ін. Питання методології регіонального економічного районування санаторно-курортних, туристських комплексів знаходяться в центрі уваги науковців, так як залишаються недостатньо вивченою темою і мають потребу в подальшому дослідженні.

Мета дослідження. Провести аналіз сучасних підходів регіонального економічного районування санаторно-курортних і туристських комплексів.

Завдання:

- розглянути теоретичні підходи районування курортно-рекреаційних та туристських комплексів, запропоновані економістами;
- виявити основні фактори, що впливають на сучасний стан курортно-рекреаційних і туристських комплексів;
- запропонувати методологічний інструмент подальшого ефективного районування.

Основний матеріал дослідження.

В даний час вчені-економісти використовують різні підходи в районуванні підприємств індустрії туризму і спеціалізації курортних регіонів. Наприклад, Т.Л. Міронова [10, 198] виділяє в рекреаційному комплексі Криму три зони: Південний берег Криму, де для лікування і відпочинку використовуються такі кліматичні курорти, як м.Ялта, м.Алушта, м.Алупка, смт.Гурзуф, Місхор, Сімеїз. Західний берег, відомий лікувальними грязями і мінеральними водами, сприятливими кліматичними умовами. Головними курортами Західного берега АР Крим є м. Євпаторія, м. Саки, а також історико-культурний центр - м.

Севастополь. На Південно-західному узбережжі - курортні міста Судак, Феодосія, смт.Планерське, Щebetовка. Даний підхід районування характерний для рекреаційної географії, враховує ресурсні складові, територіальну близькість курортних міст без урахування економічних факторів, що впливають на поділ праці і спеціалізацію санаторно-курортних і туристських підприємств.

І.В.Зорін, В.А. Квартальнов виділяють типи туристських центрів: культурно-історичний, курортно-кліматичний, приморський, альпійський, активно-оздоровчий, комерційно-діловий, фестивально-конгресний, релігійний, спортивний, мисливсько-рибальський, пригодницький, екзотичний, етнографічний, розважальний, комбінований [11, с 613].

С.Ю. Цьохла [12, с 178] в основу диференціації курортних міст бере показники господарсько-фінансової діяльності, пропонує використовувати коефіцієнти детермінації, які дозволяють прогнозувати обсяги реалізації послуг. При цьому автор вважає, що регіональна диференціація курортних регіонів, у тому числі Криму існує і є наслідком розміщення природно-рекреаційних ресурсів і сформована за багато років спеціалізації курортів та інфраструктури.

І.Ф. Карташевська [13, с. 350] пропонує для визначення спеціалізації території за масштабами різноманітності господарської діяльності використовувати кластерний підхід моделювання. Економічний підхід ранжування, на думку автора, полягає в тому, що першопричиною у формуванні туристського району є не широка або вузька спеціалізація, а кількість і якість туристських ресурсів, їх ступінь освоєння. До територій перспективного розвитку віднесені: Сакський, Євпаторійський, Феодосійський, Чорноморський, Ленінський райони, які характеризуються наявністю великих площ земель рекреаційного призначення (200-120 тис. га), високою щільністю туристських ресурсів, високою компактністю розміщення ресурсів, високим сумарним часом огляду туристичних об'єктів. І.Ф. Карташевська пропонує спеціалізацію розглядати на рівні спочатку всього Криму в масштабі України, а потім кожного окремо взятого району. Сучасний стан розміщення продуктивних сил курортно-рекреаційній, туристичній сфері на території Автономної республіки Крим наочно демонструють статистичні показники, наведені у таблицях 1, 2.

Таблиця 1

Підприємства індустрії туризму
Автономної Республіки Крим (од.) [14]

	Санаторно-курортні та оздоровчі установи	Гості готелю та аналогічні засоби розміщення	Спеціалізовані засоби розміщення	Дитячі оздоровчі установи	Суб'єкти екскурсійної діяльності	Усього
АР Крим	544	734	503	668	200	2649
міста						
Сімферополь	-	42	-	87	18	147
Алушта	68	87	66	27	19	267
Джанкой	-	1	-	15	-	16
Євпаторія	63	71	66	41	27	268
Керч	32	16	28	29	9	114
Красно-перекопськ	-	4	-	3	-	7
Саки	28	28	29	6	17	108
Судак	21	38	16	13	26	114
Феодосія	48	136	40	26	29	279
Ялта	109	143	100	54	31	437
райони						
Бахчиса-райський	33	34	36	40	6	149
Білогірський	2	1	2	29	-	34
Джанкойський	-	-	-	36	-	36
Кіровський	2	4	2	17	-	25
Красногвардійський	-	-	-	6	-	6
Красноперекопський	-	-	-	14	-	14
Ленінський	39	19	28	37	11	134
Ніжнегірський	-	1	-	27	-	28
Первомайський	-	-	-	18	-	18
Роздольненський	11	2	10	19	-	42
Сакський	15	21	14	36	1	87
Сімферополь-ський	40	22	36	52	2	152
Советський	-	-	-	17	-	17
Чорноморський	35	63	30	16	4	146

Таблиці наочно демонструють диспропорції в розміщенні підприємств індустрії туризму, використання рекреаційних земель, трудових та рекреаційних ресурсів. Відчувають максимальне

рекреаційне навантаження міста Ялта, Алушта, Євпаторія, Феодосія, Саки, а також Сімферопольський, Бахчисарайський, Чорноморський, Роздольненський райони.

Таблиця 2

Рекреаційні навантаження на 1000 місцевих жителів Адміністративні райони	Чисельність наявного населення, (на 1 січня 2013р)	Територія тис. км ²	Щільність населення, осіб на 1 км ²	Кількість земель рекреаційного призначення відповідно ст. 51 Земельного кодексу України, га	Кількість оздоровлених у 2010/11 рр. у розрахунку на 1000 постійно проживаючих в регіоні
АР Крим райони	1956422	26,081	75	4373,5555	852,3
Бахчисарайський	90998	1,589	57	192,2085	23,7
Білогірський	64253	1,894	34	0,2000	0,5
Джанкойський	74516	2,667	28	64,0600	-
Кіровський	54345	1,208	45	59,6370	1,8
Червоногвардійський	91259	1,766	51	-	-
Красноперекіпський	29874	1,231	24	3,3000	-
Ленінський	63026	2,919	22	171,9345	7,0
Ніжнегірський	51694	1,212	42	10,0000	-
Першотравневий	35562	1,474	24	3,0000	-
Раздольненський	34164	1,231	28	51,1942	10,2
Сакський	78692	2,257	34	202,3801	8,1
Сімферопольський	158738	1,753	89	349,6673	31,5
Советський	34755	1,080	32	6,0000	-
Чорноморський міста	32226	1,509	21	159,2565	13,6
Алушта	50773	0,600	87	6081483	157,7
Армянськ	25482	0,162	154	44,0000	-
Джанкой	35653	0,026	1422	9,0000	-
Євпаторія	120473	0,065	1882	363,127	173,1
Керчь	146559	0,108	1361	167,7867	14,3
Красноперекіпськ	29703	0,022	1342	-	-
Саки	22767	0,029	851	223,4510	46,9

Згідно сучасним науковим уявленням підприємства санаторно-курортного і туристського комплексу відносяться до індустрії туризму і входять в міжгалузевий туристський комплекс. На відміну від міжнародної практики на їх розвиток і розміщення в Україні, Автономній Республіці Крим вплинули численні фактори, серед яких:

- історичні особливості економічного освоєння Криму;
- політичні (непрофесіональні рішення політиків);
- особливості вітчизняного регіонального планування.

У Ялті в 1902 році, завдяки працям професора А. А. Боброва,

відкрився перший в Росії дитячий санаторій. У Севастополі - найбільший в Європі до першої світової війни курортний діагностичний та лікувальний центр - Романовський інститут фізичних методів лікування (нині інститут ім. Сеченова), сакське земське грязелікування надовго стає зразковим починанням в цій області.

18 жовтня 1921 р. В.І.Ленін і М.І.Калінін підписали постанову про утворення Кримської Автономної Соціалістичної Радянської Республіки у складі РРФСР, яка складалася з семи округів і двадцяти районів. У 1923 р. після скасування округів створюється 15 районів [15, с. 38]. У 1923 році створюється Головне курортне управління Наркомздоров'я на чолі з наркомом Н. А. Семашко 21 грудня 1920 року в. І. Ленін підписує декрет «Про використання Криму для лікування трудящих», створюється Центральне управління курортами Криму, яке очолив брат В.І. Леніна - Д.І. Ульянов. Перші оздоровниці відкриваються на базі колишніх великокнязівських маєтків. Аж до 70-х років ХХ століття Радянський Союз використовував для цілей суспільного санаторно-курортного лікування будівлі, зведені в кінці ХІХ - початку ХХ століття: імператорські палаци у Лівадії та Масандрі, Алупкінський палац М.С.Воронцова, Юсуповський палац у Місхорі і т.д.

За роки радянської влади держава, якій належали усі землі, зробила розподіл управління ними між численними відомствами. В даний час земельними ресурсами в Автономній Республіці Крим володіють понад 600 власників. Тільки у Великій Ялті їх більше 100.

Другим фактором, який чинив негативний вплив на розміщення підприємств індустрії туризму на пострадянському просторі, є політичний. Стрімкий розвиток туризму в Україні та Криму сприяло створенню нової нормативно-правової бази. Згідно з поправками до закону України «Про туризм» створені сприятливі умови для великих монополістів, зайнятих виїзним туризмом. Існуюча законодавча база та податкова система призводить до відходу з ринку дрібних фірм - турагентів, які не мають можливості брати участь у зміцненні матеріальної бази санаторно-курортних закладів, позбавлені доступу до пільгового кредитування. З іншого боку, нормативно-правове поле дає можливість освоєнню кримських рекреаційних земель великим українським та іноземним інвесторам. Зона вільного інвестування «Порт Крим» відкрила двері до земельних ресурсів іноземцям та появи великих рекреаційних підприємств на екологічно перевантажених територіях.

Третім фактором в диспропорції розміщення є особливості вітчизняного планування, а вірніше відсутність фінансування прийнятих цільових програм та контролю за прийнятими рішеннями. Чисельні державні та регіональні програми розвитку курортно-рекреаційного та туристичного комплексів не привели до підвищення ефективності функціонування підприємств індустрії туризму. Обсяг наданих послуг не досяг аналогічного показника діяльності підприємств в 2000 р.

Наведені приклади підтверджують некерованість процесів освоєння рекреаційних земель, поглиблення диспропорцій в їх використанні. Для вирішення основних завдань пропонується продовжити удосконалити метод економічного районування.

Для цього доцільно угруповання первинних районів провести на основі статистичних і розрахункових (на перспективу) показників регіонального аналізу. Для виявлення загальних рис спеціалізації, а також комплексності обласних одиниць необхідно використовувати показники: індекс локалізації і загальний індекс спеціалізації, коефіцієнт схожості галузевої структури, індекс середньогалузевої ефективності промислового виробництва обласних районів та ін.[16]. Наприклад, коефіцієнт локалізації (Кл) дозволить виявити спеціалізації за допомогою зіставлення галузевої структури регіону з галузевою структурою базової території. В якості базової території можуть прийматися будь-які території більш високого рангу (наприклад, країна, економічний район, область тощо). Коефіцієнт локалізації покаже ступінь спеціалізації регіону по даній галузі, так і ступінь концентрації даної галузі у регіоні. Галузь вважається галуззю спеціалізації для регіону, якщо (Кл) більше 1. Причому чим більше значення коефіцієнта локалізації, тим більше концентрація даної галузі у регіоні. Коефіцієнти локалізації розраховуються по чисельності зайнятих у галузі або за обсягом виробленої продукції. Якщо наявні дані про обсяг виробленої продукції по галузях господарства в регіоні і на базовій території наданні в абсолютному значенні, то коефіцієнт локалізації розраховується як відношення питомої ваги галузі у галузевій структурі досліджуваної території до питомої ваги тієї ж галузі в галузевій структурі базової території. Коефіцієнт локалізації даного виробництва (L) являє собою відношення питомої ваги цієї галузі в структурі виробництва до питомої ваги тієї ж галузі в країні. Його розрахунок проводиться за

валовий товарної продукції, основним промисловим фондів і чисельністю промислово-виробничого персоналу.

$$L = \frac{\frac{1}{2} \sum_j^n |x_j - y_j|}{100},$$

де x_j - частка j -го регіону в загальному обсязі факторної ознаки; y_j - частка j -го регіону в загальному обсязі результативного явища (в даному випадку товарообігу); n - кількість j -х регіонів.

Одним з головних критеріїв розміщення галузей на певній території є показник їх економічної ефективності. В якості ефективності розміщення виробництва прийнятий показник "одержання намічених обсягів продукції з найменшими сукупними народногосподарськими витратами". В якості рекомендованих показників ефективності розміщення підприємств встановлено: собівартість продукції (з урахуванням її доставки споживачеві), питомі капітальні вкладення (на одиницю потужності) і прибуток.

Аналіз структури господарського комплексу регіону пропонується провести з метою визначення ефективності, стійкості, конкурентоспроможності регіональної економіки з точки зору економічного зростання, відтворювального процесу в регіоні. Використовуючи даний підхід, можна в подальшому отримати цікаві результати подальшого ефективного розміщення підприємств індустрії туризму.

Висновки. Дослідження показують:

- питання методології регіонального економічного районування санаторно-курортних, туристських комплексів знаходяться в центрі уваги науковців, так як залишаються недостатньо вивченою темою і потребують подальшого дослідження;

- статистичні дані наочно демонструють диспропорції: в розміщенні підприємств індустрії туризму, використання рекреаційних земель, трудових та рекреаційних ресурсів. В даний час відчувають максимальне рекреаційне навантаження міста Ялта, Алушта, Євпаторія, Феодосія, Саки, а також Сімферопольський, Бахчисарайський, Чорноморський, Роздольненський райони.

На розвиток і розміщення підприємств індустрії туризму в АР Крим вплинули численні фактори, серед них: історичні (особливості економічного освоєння Криму); політичні (непрофесійні рішення

політиків); особливості вітчизняного регіонального планування. Для виявлення спільних рис спеціалізації, а також комплексності обласних одиниць пропонується використовувати показники: індекс локалізації і загальний індекс спеціалізації, коефіцієнт схожості галузевої структури, індекс середньогалузевої ефективності промислового виробництва обласних районів та ін.

Література

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. - К: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. - 395 с.
2. Євдокименко В.К. Організаційно-економічні важелі розвитку туризму в Україні / В.К. Євдокименко. Розвиток туризму в Україні. Проблеми і перспективи : збірник наукових статей. – К.: ІВЦ «Слов'янський діалог», 1995. – С. 32-39.
3. Ветрова Н.М. Принципи організації управління ефективним використанням території / Н.М. Ветрова // Сталий розвиток рекреаційно-економічного комплексу Криму / А.В. Єфремова. - Сімферополь: «Таврія», 2002. - Розд. 2.1. - С. 38-77.
4. Ірисова Т.А. Основні поняття про туристському регіоні / Т.А. Ірисова // Туризм і галузеві системи: підручник / В.В. Зорін, А.В. Зорін, Т.А. Ірисова [та ін]. - М: Фінанси і статистика, 2002. - Розд. 3.1. - С. 31 - 74.
5. Колесник В.І. Соціально-економічна оцінка розвитку рекреаційних комплексів міст-курортів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кан. економ. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / В.І. Колесник. - Донецьк, 1995. - 20 с.
6. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу / Т.І. Ткаченко.-К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006.-31 с.
7. Сажнева Н.М. Місце курортно-рекреаційної сфери в економіці України / Н.М. Сажнева // Туристично-краєзнавчі дослідження. - Випуск 1: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції [Туризм в Україні: економіка та культура], (Світязь, 9-10 вересня 1998 р.). - Частина перша. - К: КМ-Трейдінг, 1998 - С. 137 - 142.
8. Подсолонко Е.А. Реструктуризація регіональної економіки

(системний підхід) / Е.А. Подсолонко. - К: ЦУЛ, 2003. - 424 с.

9. Лук'янова Л.Р. Рекреаційні комплекси: навч. посібник / В.К.Федорченко. - К: Вища школа, 2004. - 346 с.

10. Миронова Т.Л. Управління розвитком регіону: навч. посіб. / Т.Л. Миронова, О.П. Добровольська, А.Ф. Процай, С.Ю. Колодій. - К: Центр навчальної літератури, 2006 - 328 с.

11. Зорін І.В., Квартальнов В.А. Енциклопедія туризму/ І.В.Зорин, В.А.Квартальнов. - М.:Финисы і статистика, 2001 - 560с.

12. Цьохла С.Ю. Трансформація рекреаційної діяльності та розвиток регіональних ринків курортно-рекреаційних послуг (методологія, аналіз і шляхи вдосконалення): монографія / С.Ю.Цьохла. - Сімферополь: Таврія, 2008. - 352 с.

13. Карташевська І.Ф. Формування ефективної системи управління в туризмі на основі кластерного моделювання : монографія / І.Ф. Карташевська. - Сімферополь : ДИАЙПИ, 2012.- 444 с.

14. Туристична діяльність в АР Крим у 2012 році: статистичний збірник / О.А Мискова. - Сімферополь: Головне управління статистики в АРК, 2013. - 60 с.

15. Історія міст і сіл Української РСР. Кримська область. Редактори: І.Л. Бутич, Л.М. Задунайська, Л.М. Кузьменко, Ст.Н. Лев, С.П. Стрелкова, З.Р. Туранська (керівник редакційної групи В.Ф.Кошик).-К.: Інститут історії Академії наук УРСР, 1974.- 624 с.

16. Коэффициент локализации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.iteconomic.com/koefficient-lokalizacii.aspx>

1. Bejdy`k O.O. Rekreacijno-tury`sts`ki resursy` Ukrayiny`: metodologiya ta metody`ka analizu, terminologiya, rajonuvannya: monografiya / O.O. Bejdy`k. - K: Vy`davny`cho-poligrafichny`j centr «Ky`yivs`ky`j universy`tet», 2001. - 395 s.

2. Yevdoky`menko V.K. Organizacijno-ekonomy`chni vazheli rozvy`tku tury`zmu v Ukrayini / V.K. Yevdoky`menko. Rozvy`tok tury`zmu v Ukrayini. Problemy` i perspekty`vy` : zbirny`k naukovy`x statej. – K.: IVCz «Slov'yans`ky`j dialog», 1995. – S. 32-39.

3. Vyetrova N.M. Pry`ncy`py` organizaciji upravlinnya efekty`vny`m vy`kory`stannyam tery`toriyi / N.M. Vyetrova // Staly`j rozvy`tok rekreacijno-ekonomichnogo kompleksu Kry`mu / A.V. Yefremova. - Simferopol`: «Tavriya», 2002. - Rozd. 2.1. - S. 38-77.

4. Iry`sova T.A. Osnovni ponyattya pro tury`sts`komu regioni / T.A. Iry`sova // Tury`zm i galuzevi sy`stemy`: pidruchny`k / V.V. Zorin, A.V. Zorin, T.A. Iry`sova [ta in]. - M: Finansy` i staty`sty`ka, 2002. - Rozd. 3.1. - S. 31 - 74.
5. Kolesny`k V.I. Social`no-ekonomichna ocinka rozvy`tku rekreacijny`x kompleksiv mist-kurortiv : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kan. ekonom. nauk: specz. 08.06.01 «Ekonomika, organizaciya i upravlinnya pidpry`yemstvamy`» / V.I. Kolesny`k. - Donecz`k, 1995. - 20 c.
6. Tkachenko T.I. Staly`j rozvy`tok tury`zmu: teoriya, metodologiya, realiyi biznesu / T.I. Tkachenko.-K.: Ky`yiv. nacz. torg.-ekon. un-t, 2006.-31 c.
7. Sazhnyeva N.M. Misce kurortno-rekreacijnoyi sfery` v ekonomici Ukrayiny` / N.M. Sazhnyeva // Tury`sty`chno-krayeznavchi doslidzhennya. - Vy`pusk 1: Materialy` III Vseukrayins`koyi naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi [Tury`zm v Ukrayini: ekonomika ta kul`tura], (Svityaz`, 9-10 veresnya 1998 r.). - Chasty`na persha. - K: KM-Trejdy`ng, 1998 - S. 137 - 142.
8. Podsolonko E.A. Restruktury`zaciya regional`noyi ekonomiky` (sy`stemny`j pidxid) / E.A. Podsolonko. - K: CzUL, 2003. - 424 c.
9. Luk`yanova L.R. Rekreacijni kompleksty`: navch. posibny`k / V.K.Fedorchenko. - K: Vy`shha shkola, 2004. - 346 s.
10. My`ronova T.L. Upravlinnya rozvy`tkom regionu: navch. posib. / T.L. My`ronova, O.P. Dobrovol`s`kaya, A.F. Proczaj, S.Yu. Kolodij. - K: Centr navchal`noyi literatury`, 2006 - 328 s.
11. Zorin I.V., Kvartal`nov V.A Ency`klopediya tury`zmu/ Y`.V.Zory`n, V.A.Kvartal`nov. - M.:Fy`ny`sy i staty`sty`ka, 2001 - 560s.
12. Cz`oxla S.Yu. Transformaciya rekreacijnoyi diyal`nosti ta rozvy`tok regional`ny`x ry`nkiv kurortno-rekreacijny`x poslug (metodologiya, analiz i shlyaxy` vdoskonalennya): monografiya / S.Yu.Cz`oxla. - Simferopol`: Tavriya, 2008. - 352 s.
13. Kartashevs`ka I.F. Formuvannya efekty`vnoyi sy`stemy` upravlinnya v tury`zmi na osnovi klasternogo modelyuvannya : monografiya / I.F. Kartashevs`ka. - Simferopol` : DY`AJPY`, 2012.- 444 s.
14. Tury`sty`chna diyal`nist` v AR Kry`m u 2012 roci: staty`sty`chny`j zbirny`k / O.A My`skova. - Simferopol`: Golovne upravlinnya staty`sty`ky` v ARK, 2013. - 60 s.
15. Istoriya mist i sil Ukrayins`koyi RSR. Kry`ms`ka oblast`. Redaktory`: I.L. Buty`ch, L.M. Zadunajs`ka, L.M. Kuz`menko, St.N. Lev, S.P. Stryelkova, Z.R. Turans`ka (kerivny`k redakcijnoyi grupy` V.F.Koshy`k).-K.:

Institut istoriyi Akademiyi nauk URSS, 1974.- 624 s.

16. Коэффiцiєнт локалiзацiї [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.iteconomic.com/koefficient-lokalizacii.aspx>

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., професор кафедри економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету.

8.09.2014

УДК 664.6:330.14

Коваленко Лілія

ВПЛИВ РОЗМІРІВ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Автором проведено аналітичне дослідження сучасного стану підприємств хлібопекарської галузі України, яка має стратегічне значення і входить до складу харчової промисловості. Простежено динаміку обсягів виробництва хліба та хлібобулочних виробів в Україні, виявлено існуючі тенденції. Розглянуто процеси монополізації компаній на ринку: злиття та поглинання.

Проведена оцінка ефективності фінансової діяльності за звітністю дванадцяти середніх підприємств хлібопекарської промисловості Одеської області. Виявлено вплив розмірів та структури капіталу на фінансові результати діяльності підприємств. Також, на основі групування підприємств за розмірами капіталу виявлено недоліки у фінансовій політиці щодо формування структури капіталу та простежено її вплив на показники ефективності та платоспроможності, а також надано пропозиції щодо поліпшення фінансово-господарської діяльності.

Ключові слова: фінансова діяльність, структура капіталу, фінансова політика.

Коваленко Лілія

ВЛИЯНИЕ РАЗМЕРОВ И СТРУКТУРЫ КАПИТАЛА НА ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ХЛЕБОПЕКАРСКОЙ ОТРАСЛИ

Автором проведено аналитическое исследование современного состояния предприятий хлебобулочной промышленности Украины,